

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym – Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Piotr Gerke (spr.)

Protokolant : prakt. Paweł Chrostowski

przy udziale oskarżyciela -

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2015 r.

sprawy **K. G.**,

obwinionego z art. 121§1 k.w.,

na skutek apelacji wniesionych przez obwinionego i jego obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 18 września 2014 r., sygn. akt III W 1109/13,

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. Adama Grzelaka kwotę 516,60 zł brutto tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym,

III. zwalnia obwinionego od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Piotr Gerke

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu wyrokiem z dnia 18 września 2014 r., sygn. akt III W 1109/13 uznał obwinionego **K. G.** za winnego tego, że w dniu 5 czerwca 2013 r. w P., działając bez zamiaru uiszczenia należności, pomimo nieuiszczenia dwukrotnie nałożonej kary pieniężnej określonej w taryfie, po raz trzeci w ciągu roku wyłudził przejazd środkami komunikacji miejskiej na szkodę (...) w P., tj. wykroczenia z art. 121 § 1 k.w. i na podstawie art. 121 § 1 k.w. w zw. z art. 20 § 1 i § 2 pkt 2 k.w. w zw. z art. 21 § 1 k.w. wymierzył mu karę 1 miesiąca ograniczenia wolności, zobowiązując do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie. Ponadto Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy obwinionego z urzędu kwotę 354,24 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej oraz zwolnił obwinionego od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania.

Apelacje od powyższego wyroku wywiedli **obwiniony i jego obrońca.**

We własnej apelacji **K. G.** zarzucił:

- błędną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego skutkującą nieprawidłowym zastosowaniem art. 121 § 1 k.w., a także niewystarczającym udowodnieniem czynu opisanego w wyroku z pogwałceniem zasady, że wątpliwości zawsze się rozstrzyga na korzyść obwinionego,
- naruszenie zasady bezstronności Sądu poprzez deprecjonowanie jego prawem dopuszczalnych szerokich działań służących własnej obronie w prowadzonym przeciwko niemu procesie o wykroczenie, usprawiedliwianiu swojego postępowania bądź domaganiu się należnych osobom upośledzonym i niepełnosprawnym praw do należytego współistnienia w społeczeństwie i godnego traktowania.

W związku z powyższymi zarzutami wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez jego uniewinnienie od zarzucanego mu czynu, ewentualnie o odstąpienie od wymierzenia mu kary z uwagi na względy społeczne i osobiste, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Natomiast **obrońca obwinionego** zaskarżył powyższy wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucając rażącą niewspółmierność kary w wymiarze 1 miesiąca ograniczenia wolności ze zobowiązaniem do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie oraz wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i odstąpienie na podstawie art. 39 § 1 k.w. od wymierzenia obwinionemu kary.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje okazały się niezasadne.

Przechodząc do merytorycznej oceny zaskarżonego rozstrzygnięcia stwierdzić należy, iż Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, zaś apelacja obwinionego w swej istocie sprowadza się do polemiki z przeprowadzoną przez Sąd I instancji oceną dowodów – w szczególności wyjaśnień obwinionego, zeznań świadków Ł. G., A. I. i B. B., dokumentów w postaci pism z (...) oraz opinii biegłych sądowych. Wywody tego apelującego sprowadzają się właściwie jedynie do twierdzenia, iż ww. świadkowie zeznawali nieprawdę, dokumenty są niewiarygodne, zaś biegli nie wypowiedzieli się na zadany im temat, co skutkowało niezasadnym przypisaniem mu sprawstwa wykroczenia z art. 121 § 1 k.w.

Ocena dowodów poczyniona przez Sąd I instancji okazała się być w pełni trafna. Nie wykazuje ona luk w rozumowaniu, sprzeczności z logiką, zasadami wiedzy czy doświadczenia życiowego. Nie zasługują zatem na uwzględnienie zarzuty kwestionujące prawidłowość oceny przez Sąd I instancji materiału dowodowego.

Zgodnie z art. 121 § 1 k.w. kto, pomimo nieuiszczenia dwukrotnie nałożonej na niego kary pieniężnej określonej w taryfie, po raz trzeci w ciągu roku bez zamiaru uiszczenia należności wyłudza przejazd koleją lub innym środkiem lokomocji, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

Obwinionego ukarano za wyłudzenie przejazdu środkiem transportu należącym do Zarządu (...)w P., a więc środkiem należącym do przedsiębiorstwa, które dysponuje karami taryfowymi w postaci opłat dodatkowych za jazdę bez biletu. Kwestie te reguluje Uchwała nr LXXX/1218/V/2010 Rady Miasta P.z dnia 9 listopada 2010 r. Sąd prawidłowo ustalił przy tym, że obwiniony uprzednio dwukrotnie, bo w dniach 25 lutego 2013 r. i 23 maja 2013 r., został ukazany ww. karami pieniężnymi i przed upływem roku, tj. w dniu 5 czerwca 2013 r., po raz trzeci jechał tramwajem bez biletu i nastąpiło to przed upływem roku od pierwszego takiego zdarzenia. Co więcej, nie budzi wątpliwości prawidłowość dodania do opisu czynu przypisanego ukaranemu znamienia działania bez zamiaru uiszczenia należności, bowiem K. G.wcześniej korzystał z przejazdów komunikacją miejską i miał świadomość konieczności uiszczenia z tego tytułu opłat. Na powyższe wskazuje także domaganie się przez niego od władz miejskich uzyskania stosownego zezwolenia na darmowe przejazdy komunikacją miejską.

Z kolei dwukrotne oddalenie powództwa Zarządu (...) w P. przeciwko K. G. nie przesądza o uznaniu okoliczności podróżowania przez niego komunikacją miejską bez biletu za niebyłe, gdyż nastąpiło to z powodu przedawnienia dochodzonych roszczeń, nie zaś ich bezzasadności. W konsekwencji przedawniło się roszczenie z deliktu, zaś sam

delikt istnieje nadal. Poza tym, w świetle art. 8 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.s.w., sąd karny samodzielnie rozstrzyga zagadnienia faktyczne i nie jest związany rozstrzygnięciem innego sądu w tej mierze.

Zasadnie zatem czyn przypisany ukaranemu zakwalifikowano z powyższego przepisu.

Następnie nie może być mowy o bezstronności Sądu I instancji czy pozbawieniu obwinionego prawa do obrony, w szczególności Sąd wyznaczył mu obrońcę z urzędu (k. 42), który aktywnie reprezentował jego interesy w procesie, poza tym ustosunkował się do złożonych przez obwinionego wniosków (k. 92v-93) i pouczał go o jego prawach w trakcie rozprawy. Wbrew też twierdzeniom obwinionego o rzekomej bierności obrońcy, co miałyby uzasadniać jego zmianę, wypada zauważyć, iż obrońca złożył apelację od wyroku w przedmiotowej sprawie i podlegała ona rozpatrzeniu, tak więc w ogóle nie ziszcza się przesłanka złożenia przez obwinionego takiego wniosku i stąd nie podlegał on osobnemu rozpatrzeniu. O wyłącznie manipulacyjnym charakterze tego zarzutu świadczy zresztą dowodnie i to, że choć obwiniony kwestionował rzetelność swojego obrońcy, to w ogóle nie zainteresował się przebiegiem rozprawy odwoławczej w niniejszej sprawie, nie stawiając się na niej i tym samym godząc się na reprezentowanie go wyłącznie przez tego – rzekomo niedostatecznie go reprezentującego – obrońcę.

Nie budzi wątpliwości również to, że biegli sądowi sporządzający opinie w przedmiocie zdrowia psychicznego obwinionego należycie wywiązali się ze swoich obowiązków, zaś fakt, że obwiniony nie zgadza się z ich tezami, nie jest wystarczający do ich zakwestionowania. Diagnoza biegłych, że predyspozycje intelektualnie i osobowościowe pozwalają obwinionemu poznać, wyuczyć i praktycznie stosować zasady obowiązujące w systemie opłat za przejazdy miejskimi środkami komunikacji (k. 136), potwierdza zasadność przypisania mu przedmiotowego wykroczenia.

Reasumując, argumentacja zawarta w apelacji K. G. nie znajduje żadnego odzwierciedlenia w materiale dowodowym sprawy i stanowi niczym nie poparte, gołosłowne spekulacje. Autor apelacji nie przedstawił żadnego racjonalnego argumentu, mogącego przeciwstawić się stanowisku Sądu Rejonowego, który dokonał oceny materiału dowodowego w sposób zgodny ze wskazaniem logiki i doświadczenia życiowego, zaś Sąd odwoławczy nie ma żadnych podstaw, aby ocenę tę podważać.

Odnosząc się z kolei do podniesionego przez obrońcę obwinionego zarzutu rażącej niewspółmierności wymierzonej mu kary 1 miesiąca ograniczenia wolności ze zobowiązaniem do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie, wskazać należy, iż spośród względnych przyczyn odwoławczych, również zarzut z art. 438 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.s.w. ma charakter całkowicie ocenny i można go zasadnie podnosić tylko wówczas, gdy kara - jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia - nie uwzględnia w sposób właściwy wszystkich istotnych okoliczności wiążących się z poszczególnymi dyrektywami i wskazówkami jej wymiaru, a inaczej mówiąc, gdy granice swobodnego uznania sędziowskiego (art. 53 k.k.) zostały przekroczone, a orzeczona kara w odczuciu społecznym jest niesprawiedliwą.

Sąd odwoławczy, w pełni podzielając definicję „rażącej niewspółmierności” jednolicie prezentowaną przez doktrynę i orzecznictwo oraz oceniając z kolei trafność rozstrzygnięcia Sądu I instancji w tym zakresie stwierdził, iż wymierzonej obwinionemu kary ograniczenia wolności nie sposób uznać za rażąco niewspółmiernie surową. Sąd Rejonowy przekonująco i zgodnie z zasadami obiektywizmu i indywidualizacji kary przedstawił okoliczności wpływające na jej wymiar, baczny, by były one adekwatne do stopnia winy sprawcy i społecznej szkodliwości czynu, a nadto by spełniała w głównej mierze cele zapobiegawcze, ale też i wychowawcze oraz właściwie oddziaływała społecznie.

W szczególności Sąd prawidłowo uznał, że nie istnieje podstawa do odstąpienia od wymierzenia obwinionemu kary. Zgodnie z brzmieniem art. 39 § 1 k.w. w wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie można - biorąc pod uwagę charakter i okoliczności czynu lub właściwości i warunki osobiste sprawcy - zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary lub odstąpić od wymierzenia kary. Należy je przy tym rozważyć w świetle wszystkich okoliczności konkretnego indywidualnego zdarzenia, zaś w razie zastosowania art. 39 § 1 k.w. konieczne jest wykazanie w uzasadnieniu orzeczenia istnienia przesłanek opisanych w tym przepisie.

W tym kontekście i w sytuacji, gdy istotnie czyn obwinionego nie był wysoce społecznie szkodliwy, ale wobec powtarzalności tych samych zachowań, umyślnego działania oraz roszczeniowej, manipulacyjnej postawy obwinionego, który próbował wymusić darmowe przejazdy mimo potencjalnej możliwości podjęcia pracy zarobkowej, zasadnym było nieskorzystanie przez Sąd Rejonowy z instytucji przewidzianej w omawianym przepisie. Jednocześnie przy uwzględnieniu możliwości wymierzenia obwinionemu za przypisane wykroczenie kary aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny, orzeczenie przez Sąd Rejonowy kary ograniczenia wolności w żadnej mierze nie pociągało za sobą jej rażącej surowości w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.s.w.

Z uwagi na powyższe, w oparciu o art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.s.w., ***zaskarżony wyrok należało utrzymać w mocy.***

O ***wynagrodzeniu za obronę z urzędu obwinionego w postępowaniu odwoławczym*** rozstrzygnięto w myśl § 2 ust. 3, § 14 ust. 2 pkt 4 i § 19 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 461).

Rozstrzygnięcie o ***kosztach procesu za postępowanie odwoławcze*** znajduje oparcie w przepisach art. 624 § 1 k.p.k. i art. 634 k.p.k. w zw. z art. 626 k.p.k. w zw. z art. 119 k.p.s.w. i jest uzasadnione sytuacją majątkową obwinionego.

SSO Piotr Gerke